

משנהו

מאמרים, מאורעות ופעולות בתוככי
היהדות הנאמנה ההולכים לאורו של

מזן רביה"ק
מסאטמאר זי"ע

יו"ל ע"י תלמידי וחסידיו סאטמאר - ארה"ב

שנה ו' גליון קפ"ז | בלק - פנחס תשפ"ה לפ"ק

מלחמה דעה לעראציע!!!

אלע 80,000 בני ישיבות אין ארץ ישראל ווערן דערקלערט אלס 'פארברעכער'
דורך פארברעכערישע ציונים פאר'ן 'חטא' פון וועלן בלייבן ערליכע אידן
רשעי הצה"ל סטראשען צו ארעסטירן בני ישיבות!

חברי ביד"ץ העדה החרדית — ביי אסיפה אין לשכת העדה וואו מ'האט איבערגערעדט שווערער
מצב — פאדערן אויף פון הנהלת העדה צו שטיין לימינם פון מצילי 'מרכז עזרה ויעוץ', וועלכע זענען
אויסערליש איבערגעשטרענגט, און די ארבעט ווערט שווערער פון טאג צו טאג

וועט זיך אפגעבן בלויז מיט ארעסטירן משתמשים
// חרדי'שע פארטייען נוצן אויס פאניק צו
פרובירן דורכשטופן גאר שענדליכן חוק הגיוס
מיט שרעקליכע פשרות —
זעט מער דערוועגן אויף זייט 4

פונקטן אויף שאסייען צו טרעפן משתמשים
// הונדערטער טורמע צעלן גרייט פאר 'משתמשים',
מעלדט מעגליכקייט אויפצושטעלן גרעסערע
טורמע 'קעמפס' צו אקאמאדירן ארעסטירטע,
היל"ת // נייע ספעציעלע פאליציי אפטיילונג

צה"ל שיקט ארויס פרישע 54,000 צווי גיוס
פאר צו אלע וואס האבן נאכגיט באקומען
אין פריערדיגע רונדעס // וועט ספעציעל
פארקירצן די צייט צו ווערן שנעלער דערקלערט
אלס 'משתמט' // וועלן אראפשטעלן וואך-

כ"ק מזן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א רופט אויס:

**הונדערטער תפיסה
צעלן איז נישט גענוג!
טויזנטער אידישע
בחורים זענען גרייט
אנצופולן ציוניסטישע
טורמעס און זיך נישט
שטעלן צום שמא'נעם
מיליטער הי"ו!**

זעט פולע דברות קודש אויף זייט 3

יהדות ניו יארק פעלן פעסט קעגן גזירת החינוך:

**נייע געריכט קלאגע פאדערט אפצושטעלן
אומזיסטע רדיפות קעגן ערליכן חינוך דורך
פיינטליכע סטעיט עדיוקעישאן דעפארטמענט**

נייע קלאגעס אריינגעגעבן דורך געניטע אדוואקאטן פון מוסדות סאטמאר און סקווירא, נאך לעצטיגן פרישן
דורכפאל פון "פעורלס" אין קאורט או אפיעלס — קלאגע פאדערט צו ערלויבן די מוסדות אויסצונעמן נייעם פרא-
חינוך געזעץ, און אויך אז מוסדות זענען לעגאל אויסגעהאלטן לויט "פעלדער געזעץ"

מוסדות הק' דערקלערן ווידעראמאל שטאנדהאפטיגקייט צו טון אלעס אין דער וועלט נישט
צו ערלויבן די רעגירונג זיך אריינצומישן אין ערליכן חינוך, און וועלן נישט איינשטעלן קיין
שום פשרות אין סדר וועבן הלימודים — יהדות ניו יארק נעמט אויף מיט צאפלידער האפענונג
פרישע אנטוויקלונגען, און איז מתפלל פאר הצלחה אין קריטישע שריט

לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי

מדיפה'נע

שקאלעם

אין ארה"ק

קאמף

פארזעצונג פון פריער:

נאך וואס פראנקל גייט אן מיט גרויס פרעכהייט אין זיינע פלענער צו גרינדן די נייע שולע, קומען גדולי וחכמי ירושלים ארויס מיט א גאר שארפן איסור דערקעגן.

און אצינד ליינט ווייטער:

דער הארבער איסור איז אויסגערופן געווארן אין "חורבת רבי יהודה החסיד" ווען בשעת מעשה האט מען ארויסגענומען אלע ספרי תורות, געצינדן שווארצע ליכט, און אויסגערופן אין נוסח פון א חרם אז "מיר זענען גוזר בגזירה חמורה און אסר'ן באיסור גמור בכל תוקף ... יעדן איד מאחינו כל כוללות האשכנזים וואס זענען דא מיט אונז, און וועלכע וועלן קומען נאך אונז, זיך נישט צו באהעפטן און נישט דערנענטערן אין א לערן-שולע ווי דאס, אדער געבן זיינע זין אדער טעכטער צו לערנען דארט, נישט בקביעות און נישט באקראי". און אזוי ווייטער מיט גאר שארפע לשונות.

דער דאזיגער חרם האט געשטעלט דעם טאן פאר א מלחמה קדושה וואס גייט אן זינט דאן ביזן היינטיגן טאג, אין ירושלים עיה"ק און איבער דער גארער וועלט, א הייליגער קאמף צו באשיצן דעם חינוך הטהור וואס קומט כסדר אונטער אטאקע - טראץ וואס נישט אלע צייטן און נישט אלע פלעצער זענען אייניג, והדברים עתיקי, אבער יענער רוח מלחמה האלט פעסט דאס יהדות החרדית עד ימינו אלה.

אשכנזים קעגן ספרדים

פראנקל פון זיין זייט האט זיך נישט קיין סאך געקעמערט. ער איז אנגעגאנגען ווייטער מיט זיינע שענדליכע פלענער און צילן.

פון איין זייט האט ער געהאט מיט זיך א צאל ספרדישע שטיצער, ווי שוין דערמאנט, וואס געוויסע פון זיי האבן נישט ארויסגעהאט די טיפע גיפט וואס ליגט באהאלטן אונטער דעם אומשולדיגן שמיכל פון פראנקל, און זיי האבן מיט זייער תמימות עס באטראכט ווי כאילו א קאמף צווישן ספרדים און אשכנזים, און איבער וועלכע קהלה עס זאל קאנטראלירן ירושלים.

גלייכצייטיג האט פראנקל געהאט אן אפענע טיר ביים עסטרייכישן קאנסול, צו וועמען רוב אשכנזישע אידן האבן געמוזט צוקומען פאר'ן טאג טעגליכן לעבן, און ער איז געווען

דארט כמעט ווי דער 'קעניג' פון די אשכנזישע אידן אין ארץ ישראל, אזוי אז מ'האט זיך געדארפט אכטונג געבן וויאזוי מען פירט ווייטער די מערכה קעגן דעם מקורב למלכות.

דער חרם איז געווארן פארענטליכט אין ט' סיון, באלד נאך יו"ט שבועות. ווייניגער ווי דריי וואכן שפעטער, כ"ט סיון, איז פארגעקומען א זיצונג צו באהאנדלען דעם בית ספר לעמל. ס'איז פארגעקומען דארט אן אפשטימונג, און ווידער האט זיך ארויסגעשטעלט אז אלע גדולי וחכמי האשכנזים זענען געווען גאר שארף דערקעגן, אבער צווישן די ספרדישע רבנים האבן יא רוב אויסגעדרוקט שטיצע פאר פראנקל'ס פלענער.

מ'דארף אויך נעמען אין באטראכט, וואס איז שוין געווארן דערמאנט, אז די ספרדישע רבנים האבן געהאט אסאך ווייניגער ערפארונג מיט באקעמפן די משכילים, און האבן נישט גענוג קלאר געקענט 'ליינען' צווישן די שורות, אינדערצייט וואס פראנקל האט אנגעשטעלט א פרומען פנים כאילו ער וויל גארנישט און מיינט גארנישט. עפעס וואס זיי האבן אנגענומען פאר גוט געלט.

א צופליקטע אייראפע

אינצווישן זענען די חכמי ירושלים נישט געזעצן מיט פארלייגטע הענט, און זעענדיג אז דער עסטרייכישער קאנסול שטיצט פראנקל, וואס האט אים געגעבן א מאכטפולן כח, האבן זיי באשלאסן צו נוצן א נייעם טאקטיק.

נאר צוערשט דארף מען מאכן א קורצע הקדמה און אריבערגיין צו די אייראפעאישע זייט פונעם ים הגדול, מיט א בליק אויף יענע שטורמישע תקופה.

דאס יאר תרס"ז איז געווען הארט נאך די ענדע פון די נאפאלעאן מלחמות, וועלכע האבן זיך געענדיגט זומער תרס"ו נאך וואס נאפאלעאן איז ענדגילטיג באזיגט געווארן ביים "שלאכט פון וואטערלו".

אייראפע איז געווען צוריסן פון יארן-לאנג מלחמות, אבער די מלחמות זעלבסט זענען געווען בלאס קעגן די נייע אידעען און ווינטן וואס האבן אנגעהויבן בלאזן. טראץ וואס נאפאלעאן זעלבסט איז געווען א ריכטיגער דיקטאטור, פונקט ווי אלע קעניגן ביז דאן, האט ער אבער פארשפרייט געדאנקען פון פרייהייט, און אפילו דעמאקראטיע, א רעגירונג קאנטראלירט דורכ'ן פאלק.

נאטורליך האבן די קעניגליכע הויפן, וועלכע האבן דאן רעגירט איבער אייראפע מיט אן אייזערנע פויסט - אריינגערעכנט די קעניגליכע "הויז פון האבסבורג" וועלכע האט געהערשט איבער עסטרייך - געזען א גרויס געפאר אינעם אויפשטייג פון די

רעפארם געדאנקען, און זיי האבן זיך גענומען גאר שארף אונטערדריקן יעדע סארט ווינטל וואס האט נאר געשמעקט מיט רעוואלוציע אדער רעפארם.

קאמף קעגן רעפארם

דאס האט אויך געהאט א שטארקע אויסוויקלונג אויף אן אנדערע אנגיינענדע קריג, וואס האט דאן שוין געהאלטן דריי הונדערט יאר אריין אינעם געשפאנטקייט: דער קאמף צווישן קאטאליזם און פראטעסטאנטזם אינערהאלב די קריסטליכע קירכע.

רוב קעניגליכע הויפן זענען פון נאטור אויס געווען פארבינדן מיט'ן פויפט און די קריסטליכע רעליגיע. די קעניגליכע הויפן האבן אנערקענט אז אויב שפירן די מאסן אז מען קען רעפארמירן די קירכע, דאן פארוואס זאלן זיי נישט קענען דורכפירן ענליכע רעוואלוציעס צו פראנקרייך און אמעריקע, און אראפווארפן פון זיך דעם יאך פון די פריערדיגע קעניגן?

עסטרייך האט געהאט איר אייגענע לאנגע היסטאריע אינעם קאמף, דורכאויס דעם זעכצנטן יארהונדערט, ווען ריזיגע טיילן פון פאלק האבן זיך געהאט אנגעשלאסן אין פראטעסטאנטזם בעפאר עס איז ברוטאל אונטערדריקט געווארן אין די "קאנטער רעפארמאציע" וואס די רעגירונג האט אונטערגענומען.

אויך יעצט, מער ווי 200 יאר שפעטער, האט די רעגירונג נאכאלץ באקעמפט פראטעסטאנטזם מיט א שטייפע האנט.

פאר אידן איז דער דאזיגער קאמף צומאל צונוץ געקומען אינעם קאמף קעגן השכלה און רעפארם. וויבאלד די רעגירונג האט געקוקט מיט א קרום אויג אויף רעליגיע רעפארם ביי זיי אין קירכע, האבן זיי שוין אויטאמאטיש אויך באטראכט מיט חשד די רעפארם באוועגונג צווישן די אידן.

מ'פארשטייט אליין אז פון די אנדערע זייט האבן די 'אידישע' רעפארמער געהאט אנגעקניפט גוטע באציאונגען מיט א גרויסע צאל פון די עסטרייכישע עליטע. נאך אלעם האבן די רעפארמער זיך ערלייבט צו טון זאכן וואס ערליכע אידן וואלטן קיינמאל נישט באוויזן, אנטהאלטענען אין די רעגירונג הוליאנקעס און צערעמאניעס, געטרינקען זייער וויין, געגעסן זייערע עסן, אא"וו.

פארט איז געווען גענוג רעגירונג באאמטע וואס האבן געהאט סימפאטיע צו ערליכע אידן, און זייער קאמף קעגן רעפארם.

די ירושלימער אידן האבן באשלאסן דאס אויסצונוצן.

(פארזעצונג קומט אי"ה)

על משמר
החינוך

דודי המלחמה ע"י
משה יואל ווייס
של מח' דברי
מסאטאר י"ד

